

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen voor de locatie
Oranje Weeshuisstraat 1 te Huizen (NH)**

K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2011-19

Geldermalsen
2011
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen voor de locatie Oranje Weeshuisstraat 1 te Huizen (NH)

ARC-Rapporten 2011-19
ARC-Projectcode 2010/693

Tekst
K.A. Hebinck
Afbeeldingen
K.A. Hebinck
Redactie
K. Otten

Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

definitieve versie

Autorisatie — A.J. Wullink

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

Beheer en plaats van documentatie
ARC bv

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2011

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

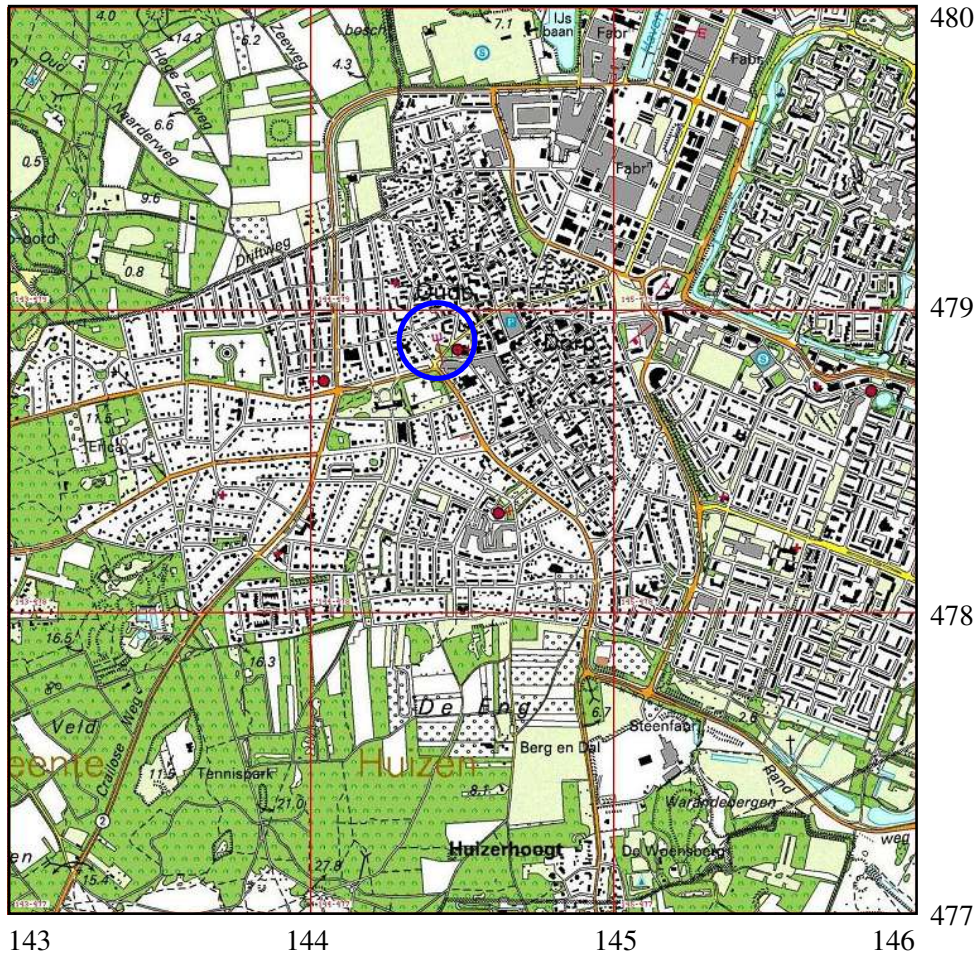
Projectnaam	Huizen, Oranje Weeshuisstraat 1
Projectcode	2010/693
CIS-code	44.933
Projectleider	Drs. K.A. Hebinck
Contact	0345-620106, k.hebinck@arcbv.nl
Opdrachtgever	Eemland Wonen, dhr G. Hoogeveen
Contact	035-5485050, ghoogeveen@eemlandwonen.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Huizen, dhr. M. Beuving
Contact	035-5281517, m.beuving@huizen.nl
Beoordeling	Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland
Contact	072-8502800, info@cultureelerfgoednh.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Oranje Weeshuisstraat
Plaats	Huizen
Gemeente	Huizen
Provincie	Noord Holland
Kaartblad	26C
RD-coördinaten	W: 144.388/478.902 N: 144.465/478.917 O: 144.457/478.886 Z: 144.432/478.855
Oppervlakte	2972 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Gestuwde formaties met dek van Formatie van Boxtel; Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Bebouwing, Hoge stuwwal
Bodem	Bebouwing, Hoge zwarte enkeerdgronden of haarpodzolgronden, grondwatertrap VII
Historische situatie	De onderzoekslocatie valt binnen de historische kern van Huizen en is begin 19e eeuw al deels bebouwd.
Archeologische verwachting	De onderzoekslocatie heeft een hoge trefkans op archeologische resten vanaf het Paleolithicum door de ligging op een stuwwal en een zeer hoge trefkans op intacte archeologische sporen en/of resten uit de perioden Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd door de ligging binnen de oude kern van Huizen.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omlijnd) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Eemland Wonen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd voor de locatie Oranje Weeshuisstraat 1 te Huizen. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen nieuwbouw op de locatie. Bij deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische waarden bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg¹ dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het bureau-onderzoek en het veldwerk zijn uitgevoerd door drs. K.A. Hebinck op respectievelijk 25 januari en 1 februari. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt in de dorpskern van Huizen. De locatie wordt in het zuid(oost)en begrensd door de Havenstraat/Oranje Weeshuisstraat en in het westen door bebouwing langs de Koningin Julianastraat. De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven in afbeelding 1. Op het terrein is momenteel een woonhuis aanwezig. Het overige deel van het terrein is in gebruik als tuin. De oppervlakte van het perceel bedraagt ca. 3000 m² en ligt op een hoogte van ca. 6,4 tot 6,8 m +NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit de nieuwbouw van een woon-zorgcomplex. De nieuwbouw zal niet worden onderkelderd. Voor de fundering van het gebouw zal de bodem tot een diepte tot ca. 1,7 m –mv worden verstoord. Een overzicht van de bouwplannen is weergegeven in afbeelding 2.

1.4 Doel van het onderzoek

1.4.1 Bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

(kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.4.2 Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend onderzoek. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.5 Werkwijze

1.5.1 Bureau-onderzoek

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruikgemaakt van Archis2 (de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruikgemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruikgemaakt van de archeologische waarden- en beleidskaart van de provincie Noord-Holland en de archeologische beleidskaart van de gemeente Huizen. De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden.

1.5.2 Inventariserend veldonderzoek

Het IVO is uitgevoerd als een karterend booronderzoek. De boringen zijn gelijkmatig over de locatie verspreid geplaatst, rekening houdend met de aanwezige bebouwing. De positie van de boringen is ingemeten met behulp van GPS en meetlinten en de maaiveldhoogte is bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Ne-

derland (AHN). Er zijn acht boringen geplaatst tot een diepte van minimaal 150 cm –mv. Voor het boren is gebruikgemaakt van een edelmanboor met een diameter van 15 cm. De bodemopbouw is beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (Bosch 2005). Het opgeboorde materiaal is in het veld doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. Door de aard van het landgebruik (begroeid) is er geen oppervlaktekartering uitgevoerd.

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

Huizen ligt in het Midden-Nederlandse zandgebied; een gebied dat gekenmerkt wordt door glaciële bekkens en de relatief hoge stuwwallen die onder invloed van landijs zijn gevormd (Berendsen 2005). Huizen ligt op de oostflank van een dergelijke stuwwal, namelijk het noordelijk deel van de Utrechtse Heuvelrug, op de overgang naar het glaciële Eembekken. De Utrechtse Heuvelrug vormt de westrand van het glaciële bekken van de Gelderse Vallei. Dit gletsjerdal met bijbehorend stuwwallen-complex is gevormd tijdens het Saalien (370.000 – 130.000 jaar geleden). In die periode werden Noord- en Midden-Nederland bedekt door landijs uit Scandinavië. In Midden-Nederland werden oudere, fluviatiele afzettingen door dit landijs opgestuwd, waardoor deze stuwwallen ontstonden. De fluviatiele afzettingen bestaan overwegend uit grove zanden en grinden. Het smeltwater van het landijs, dat veel zand en grind vervoerde, vormde zogenaamde fluvioglaciële afzettingen. Aan de buitenzijde van de stuwwallen in Midden-Nederland stroomde het water af naar het oerstroombdal van de Rijn. Hierbij werden grote puinwaaiers afgezet, ook wel sandrs genoemd. De sandrafzettingen behoren tot de Formatie van Drenthe en zijn ondergebracht in het Laagpakket van Schaarsbergen. Het gestuwde materiaal bestaat uit verschillende oudere formaties en is daarom niet ondergebracht in een specifieke formatie, maar wordt aangeduid met de eenheid gestuwde formaties (De Mulder et al. 2003).

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000 – 10.000 jaar geleden), bereikte het landijs Nederland niet. Wel was er sprake van periglaciële omstandigheden en was de bodem grotendeels permanent bevroren. Hierdoor zijn de glaciële afzettingen uit het Saalien deels geeïodeerd. Zo ontstonden er sneeuwsmeltwaterdalen, omdat het smeltwater door de permafrost niet de grond in kon. Deze dalen bevatten door de afwezigheid van permafrost nu geen water meer en staan daarom bekend als droge dalen. Tegen de flanken van de stuwwallen werd dekzand afgezet. Ook in de windluwte achter de stuwwallen bleef dekzand liggen. De dekzanden gelegen tegen en achter de stuwwallen worden gordeldekzanden genoemd. Deze dekzanden behoren tot de Formatie van Boxtel en zijn ondergebracht in het Laagpakket van Wierden (De Mulder et al. 2003, Berendsen 2004). Tijdens het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden) raakte het landschap begroeid en vond er nauwelijks nog erosie plaats. In het dal van de Eem ten oosten van Huizen kon onder de verbeterde klimaatomstandigheden veen worden gevormd. Later zijn hier als gevolg van de stijgende zeespiegel vanuit de Zuiderzee ook mariene sedimenten afgezet (STIBOKA 1966).

Vanaf de Late Middeleeuwen nam de bevolkingsdruk toe. Zoals overal op de zandgronden werd ook hier het potstal-systeem geïntroduceerd om voldoende opbrengst van het land te garanderen. Hierbij werden de landbouwgronden, gelegen rondom de dorpen op de overgang van de hoge naar de lage terreindelen, bemest met plaggen en schapenmest uit de potstal. Deze plaggen waren afkomstig uit van de hoge, droge gronden, die men ook gebruikte voor het weiden van de scha-

pen. Door menselijk ingrijpen trad degradatie van het bos op, waardoor uitgestrekte heidevelden en stuifzanden ontstonden: de zogenaamde woeste gronden. Deze stuifzanden behoren tot de Formatie van Boxtel (Laagpakket van Kootwijk) (Berendsen 2005, De Mulder et al. 2003). Het potstal-systeem werd toegepast tot de introductie van kunstmest halverwege de 19e eeuw. Door eeuwenlange bemesting met plaggen ontstonden rond de dorpen zogenaamde esdekken: dikke humusrijke pakketten, die op de bodemkaart worden aangeduid als enkeerdgronden. Lokaal worden deze humushoudende plaggendekken ook eng, enk of akker genoemd. In de omgeving van de onderzoekslocatie wordt de term eng gebruikt. Huizen is een zogenaamd flank-esdorp. Deze term wordt gebruikt voor dorpen die op de flanken van de stuwwal zijn gevormd. Voor het weiden van vee werden de lager gelegen gronden ten oosten van de stuwwal gebruikt. Deze gemeenschappelijke gronden werden meenten genoemd (Berendsen 2005).

Op de geomorfologische kaart (afb. 3) is de onderzoekslocatie niet gekarteerd door de ligging binnen de bebouwde kom van Huizen. Op basis van de geomorfologische kenmerken in de omgeving kan worden verwacht dat de locatie op de grens van de hoge stuwwal (11B3) in het westen en gordeldekzandwellingen met of zonder oud bouwlanddek (3L6) in het oosten ligt. Verder naar het oosten gaan de gordeldekzanden binnen het Eemdal over in een vlakte van getijafzettingen (2M35). Op de bodemkaart (afb. 5) is de locatie evenmin gekarteerd. Ten noordwesten en zuiden van Huizen komen hoge zwarte enkeerdgronden (zEZ30) met grondwatertrap VII voor, die mogelijk ook op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Zwarte enkeerdgronden zijn gronden met een humeuze bovenlaag van 50 cm of meer, die zijn ontstaan door langdurige bemesting met heideplagen (De Bakker & Schelling 1989). Ten oosten van deze enkeerdgronden komen op de gordeldekzanden vooral haarpodzolgronden (Hd30) voor, die in de lagere delen overgaan in veldpodzolgronden (Hn30). Bij een booronderzoek door ARC bv direct ten oosten van de locatie, is een holtpodzolgrond aangetroffen (Thijs 2008).

2.2 Bekende archeologische waarden

De omgeving van de onderzoekslocatie is al lange tijd aantrekkelijk geweest voor bewoning. De stuwwal ten westen van Huizen heeft volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) dan ook een hoge trefkans op archeologische resten (afb. 6). De onderzoekslocatie zelf is niet gekarteerd door de ligging binnen de dorpskern van Blaricum. Wel ligt de onderzoekslocatie binnen de historische dorpskern van Huizen, die is aangemerkt als een archeologische monumentterrein van hoge archeologische waarde (monumentnr. 13745). De begrenzing van dit monument is gebaseerd op de historische kaart van 1849-1859. Binnen de dorpskern kunnen voornamelijk archeologica worden verwacht uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Binnen het monumentterrein zijn geen archeologische waarnemingen bekend.

Naast de historische dorpskern is in de omgeving nog één monumentterrein aanwezig. Het betreft de Naarder Enk, AMK-terrein 14.531 van hoge waarde op 800 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Dit terrein omvat sporen van bewoning

uit mogelijk het Midden Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd en IJzertijd. Binnen dit terrein zijn een groot aantal waarnemingen bekend. Het gaat hierbij onder meer om een voor Nederland uniek aantal artefacten kwartsiet, kwarts en in mindere mate vuursteen, die aan het oppervlak gevonden zijn. Het totale oppervlak waar de vondsten gedaan zijn, bedraagt ca. 100 hectare. Over de datering van deze vondsten bestaat geen zekerheid. Aanvankelijk werd een mogelijke datering uit het Midden-Paleolithicum gegeven. Uit recent onderzoek wordt echter geconcludeerd dat deze vondsten van recentere datum zijn, meest waarschijnlijk Bronstijd en enkele artefacten uit het Mesolithicum en Neolithicum. Buiten deze artefacten van kwartsiet en kwarts, zijn er op de Naarder Enk nog verschillende vondsten (vuursteen, aardewerk) uit de periode Mesolithicum – IJzertijd bekend. Hieruit blijkt dat het terrein gedurende lange tijd bewoond is.

Naast de waarnemingen binnen bovengenoemd monumentterrein zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie nog verschillende archeologische waarnemingen bekend:

Waarnemingsnummer 15.221 en 17.825 Op 720 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie zijn in 1975 verschillende fragmenten aardewerk en vuursteen uit de Bronstijd gevonden als ook aardewerk (o.a. Paffrath en kogelpot) uit de Late Middeleeuwen.

Waarnemingsnummer 40.473 Op 1050 m ten westen van de locatie is een zeer kleine vuurstenen schrabber uit mogelijk het Neolithicum gevonden.

Waarnemingsnummer 37.058 Circa 1,4 km ten zuidwesten van de locatie zijn in de jaren 60 van de vorige eeuw enkele scherven van een wikkeldraadbeker uit de vroege Bronstijd gevonden.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd. Zo is er direct ten oosten van de onderzoekslocatie in 2008 een booronderzoek uitgevoerd door ARC bv (onderzoeksmelding 30.785). Op dit terrein is nog een deels intacte holtpodzolgrond aangetroffen, het overige deel van het terrein is recent verstoord. Op het terrein zijn geen intacte archeologische resten aangetroffen. Gezien de geringe omvang van het intacte deel, werd vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht (Thijs 2008). Aangrenzend aan dit terrein, op 60 m ten noordoosten van de onderzoekslocatie, is in 2005 een booronderzoek uitgevoerd door ARC bv (onderzoeksmelding 9.913). Bij dit onderzoek is een recente stortlaag aangetroffen. Voor dit terrein is naar aanleiding van dit onderzoek een archeologische begeleiding van de werkzaamheden aanbevolen (Buitenhuis 2005). Op een terrein aan de Havenstraat op ca. 90 m ten oosten van de onderzoekslocatie, is in maart 2010 een booronderzoek uitgevoerd door BAAC bv (onderzoeksmelding 40.048). Hieruit bleek dat zowel de antropogene bovenlaag als de top van de natuurlijke ondergrond verstoord is, waardoor archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk werd geacht. Voor twee terreinen aan de Raadhuisstraat en de Keucheniusstraat op 100 m ten zuid(oost)en van de onderzoekslocatie is een bureauonderzoek uitgevoerd door Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland. De resultaten van dit onderzoek staan niet in Archis vermeld.

2.3 Historische situatie en bouwhistorische waarden

Huizen behoort tot één van de oudste dorpen van het Gooi. De ouderdom van het dorp onbekend, maar het moet al in de 10e eeuw bestaan hebben. De oudste vermelding van het dorp dateert van 1382. Het dorp is lange tijd een agrarische nederzetting geweest, gelegen tussen de weilanden in het Eemdal en de bouwlanden op de flank van de stuwwal. Hoewel het dorp een wat langgerekte structuur heeft, wordt het dorp gekarakteriseerd als kernesdorp³.

Op de kadastrale kaart van begin 19e eeuw (afb. 8) is te zien dat de onderzoekslocatie aan de rand van de oude dorpskern ligt en deels bebouwd is. In het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie stond de oude pastorie behorende bij de Oude Kerk van Huizen. Op de topografische kaart van begin 20e eeuw (afb. 9) is te zien dat een deel van de bebouwing verdwenen is, waarbij er ter plaatse van het huidige pand nog bebouwing staat. Op de topografische kaart van 1962 (afb. 10) is er in deze situatie geen verandering gekomen. Op de onderzoekslocatie zijn geen bouwhistorische waarden aanwezig.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt op de flank van de stuwwal van het Gooi, op waarschijnlijk gordeldekzanden met mogelijk een eerddek. Hierdoor heeft de onderzoekslocatie een hoge trefkans op archeologische resten vanaf het Paleolithicum. In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn archeologische resten bekend vanaf het Mesolithicum en mogelijk Midden-Paleolithicum. Daarnaast ligt de locatie binnen de oude kern van Huizen waardoor er een verhoogde kans is op archeologische resten en/of sporen vanaf de Late Middeleeuwen. De onderzoekslocatie is in ieder geval vanaf begin 19e eeuw deels bebouwd. De mogelijk aanwezige archeologische resten zullen vooral bestaan uit anorganische resten zoals aardewerk, (vuur)stenen artefacten en metaal. Door de lage grondwaterstanden zijn organische resten zoals hout en bot waarschijnlijk niet bewaard gebleven. De archeologische resten worden direct onder het maaiveld verwacht. Indien er een eerddek aanwezig is, kunnen in het eerddek verploegde archeologica uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd worden aangetroffen. In het oorspronkelijke bodemprofiel onder het eerddek kunnen de oudere archeologische resten worden verwacht. De kans op aanwezigheid van archeologische resten is afhankelijk van de intactheid van het bodemprofiel. Mogelijk zijn bij recente verstoringen de eventueel aanwezige archeologische resten (deels) verstoord.

³www.kich.nl

3 Resultaten inventariserend veldonderzoek

3.1 Booronderzoek

Bij het karterend booronderzoek zijn op de onderzoekslocatie in totaal acht boringen gezet met een diepte van 120 cm tot maximaal 220 cm –mv. De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 11. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1.

De bodem op de onderzoekslocatie bestaat geheel uit zwak siltig, matig grof zand. De top hiervan is tot een diepte van 40 (boring 7) tot 190 cm (boring 5) geroerd. Dit geroerde pakket bestaat uit donker grijsgeel tot donkerbruin zand, waarin in de meeste boringen baksteen(gruis) is aangetroffen. Dit geroerde pakket ligt met een scherpe grens in boring 2 – 4 op oranjebruin tot bruinzwart zand. Deze laag in geïnterpreteerd als moderpodzol-B-horizont. Deze horizont gaat geleidelijk over in licht tot donker grijsgeel zand, de C-horizont. In boring 1, 5 – 8 gaat het geroerde pakket direct over in de C-horizont. Het oorspronkelijke moedermateriaal bestaat uit zwak siltig, matig tot slecht gesorteerd, matig grof zand.

Uit de hierboven beschreven bodemopbouw blijkt dat de bodem op de onderzoekslocatie voor een belangrijk deel geroerd is. In het noordwestelijk deel van het terrein (boring 2 – 4) is onder het geroerde pakket nog een deels intacte moderpodzol-B-horizont aanwezig. In dit deel van het terrein wordt de bodem dan ook geclassificeerd als (restant van) een holtpodzolgrond. Het is aannemelijk dat in het overige deel van het terrein deze holtpodzolgrond ook aanwezig was. Hier is het bodemprofiel echter waarschijnlijk afgetopt tot in de C-horizont. Het mogelijk aanwezig eerddek is op de onderzoekslocatie niet aanwezig of opgenomen in het recent verstoorde pakket. Op een diepte van 40 tot 190 cm -mv is het onverstoorde uitgangsmateriaal aangetroffen. Dit bestaat binnen de onderzoekslocatie uit matig tot slecht gesorteerde, matig grove gestuwde afzettingen.

3.1.1 Archeologische indicatoren

In het geroerde pakket is in boring 1 en 5 baksteen en ook aardewerk aangetroffen. Het aardewerk is bekeken door drs. C.G. Koopstra (ARC bv). Het betreft in beide boringen roodbakkend aardewerk uit de Nieuwe Tijd. Hieruit blijkt dat dit pakket waarschijnlijk (sub)recent verstoord is. Op de overgang van het geroerde pakket en de podzol-B-horizont in boring 2 – 4 is ook aardewerk gevonden. Een overzicht van deze vondsten is weergegeven in tabel 1. Op één fragment na dat mogelijk dateert uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe tijd, dateren alle vondsten uit de Nieuwe Tijd. Gezien de fragmentarische aard van het vondstmateriaal en hierdoor geringe archeologische waarde zal het materiaal na goedkeuring van het conceptrapport worden afgestoten en niet worden gedeponerd.

boring	diepte	inhoud	datering	afstoten
1	60-100	roodbakkend aardewerk	NT	ja
2	70-100	witbakkend aardewerk, fragment pijpekop (18e eeuw)	NT	ja
3	70-100	roodbakkend aardewerk, steengoed (waterkruik, 18e-19e eeuw)	NT	ja
4	90-120	roodbakkend aardewerk, steel kleipijp (18e eeuw), klein fragment grijsbakkend (mogelijk LME-NT)	NT	ja
5	50-60	2 fragm. roodbakkend aardewerk	NT	ja
5	180	roodbakkend aardewerk	NT	ja

Tabel 1. Determinatielijst van de opgeboorde vondsten.

4 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie ligt op de flank van de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug. Hierdoor heeft de onderzoekslocatie een hoge trefkans op archeologische resten uit de periode vanaf het Midden-Paleolithicum. Bovendien ligt de onderzoekslocatie aan de rand van de oude dorpskern van Huizen, die is aangemerkt als archeologisch monument. Hierdoor heeft de locatie een verhoogde kans op archeologische resten uit de periode vanaf de Late Middeleeuwen. In de omgeving van de onderzoekslocatie is op de stuwwal een groot aantal archeologische resten aangetroffen, waarvan de oudste mogelijk dateren uit het Midden-Paleolithicum.

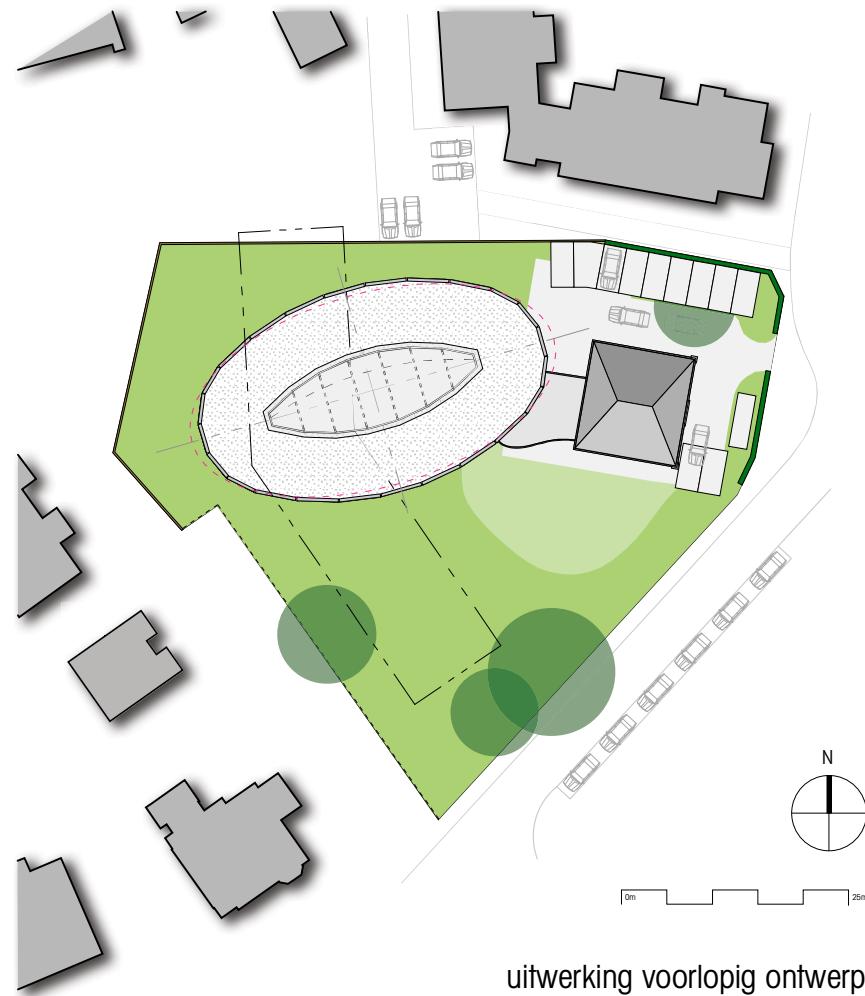
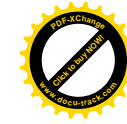
Uit het booronderzoek blijkt dat de bodem op de onderzoekslocatie voor een belangrijk deel verstoord is tot in de C-horizont. In dit geroerde pakket is materiaal aangetroffen dat dateert uit de Nieuwe Tijd. Hierdoor wordt geconcludeerd dat het grootste deel van de onderzoekslocatie recent verstoord is. In deze delen van de onderzoekslocatie worden dan ook geen intacte archeologische resten en/of sporen meer verwacht. In het noordwestelijk deel van het terrein is onder het geroerde pakket nog een restant van een holtpodzolgrond aanwezig. Ook hier is op de overgang van het bovenliggende geroerde pakket en de B-horizont uitsluitend aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen, waardoor kan worden geconcludeerd dat ook in dit deel van het terrein waarschijnlijk geen archeologische resten en/of sporen aanwezig zijn.

5 Aanbeveling

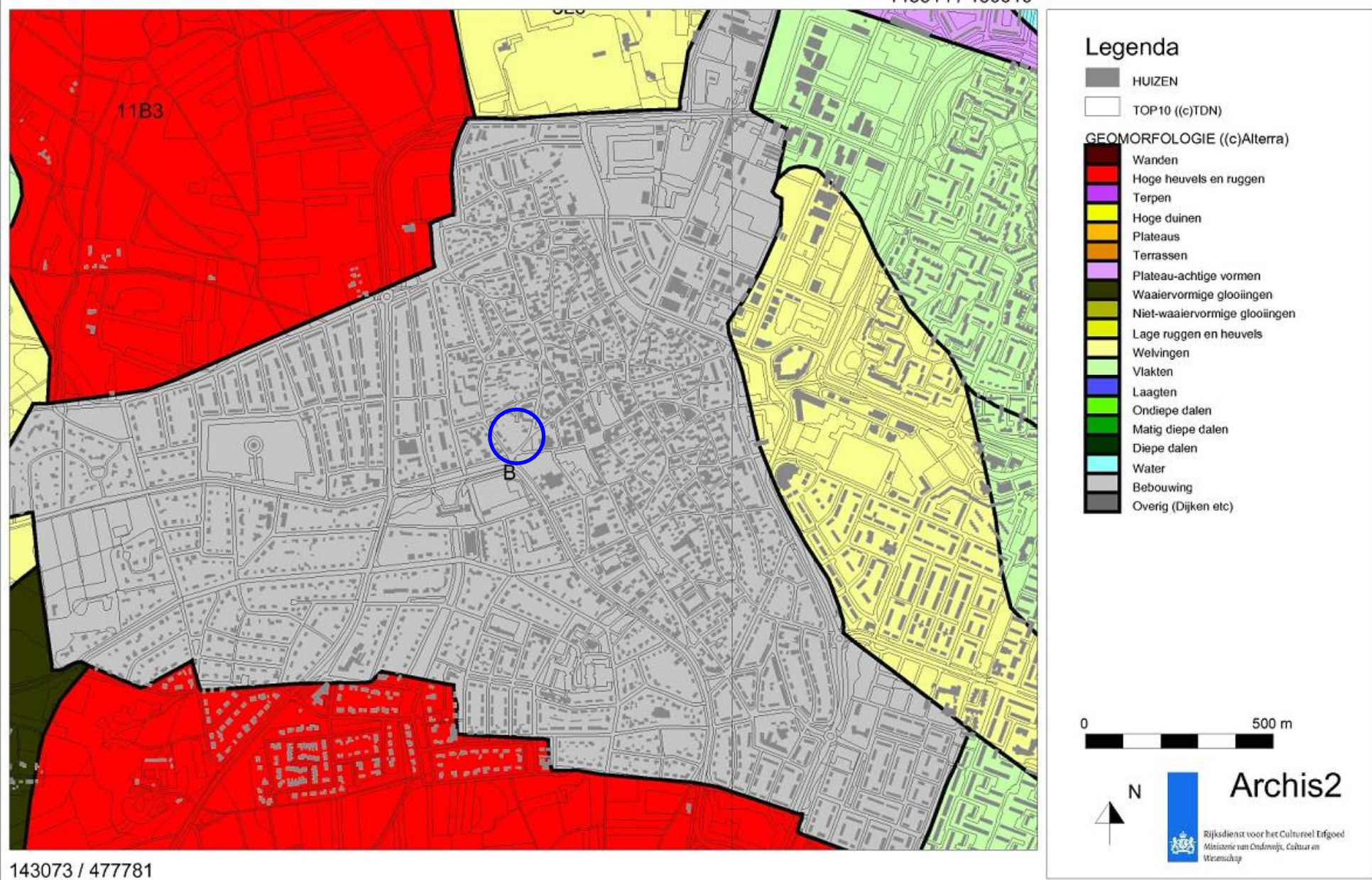
Uit het bureauonderzoek en karterend inventariserend veldonderzoek is gebleken dat er waarschijnlijk geen behoudenswaardige archeologische waarden (meer) aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden vormen dan ook geen bedreiging voor het bodemarchief. Op basis van dit onderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht en wordt geadviseerd de onderzoekslocatie vrij te geven. Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Huizen, om het terrein definitief vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter van kracht. Mochten er op de locatie alsnog archeologische sporen worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld te worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Literatuur

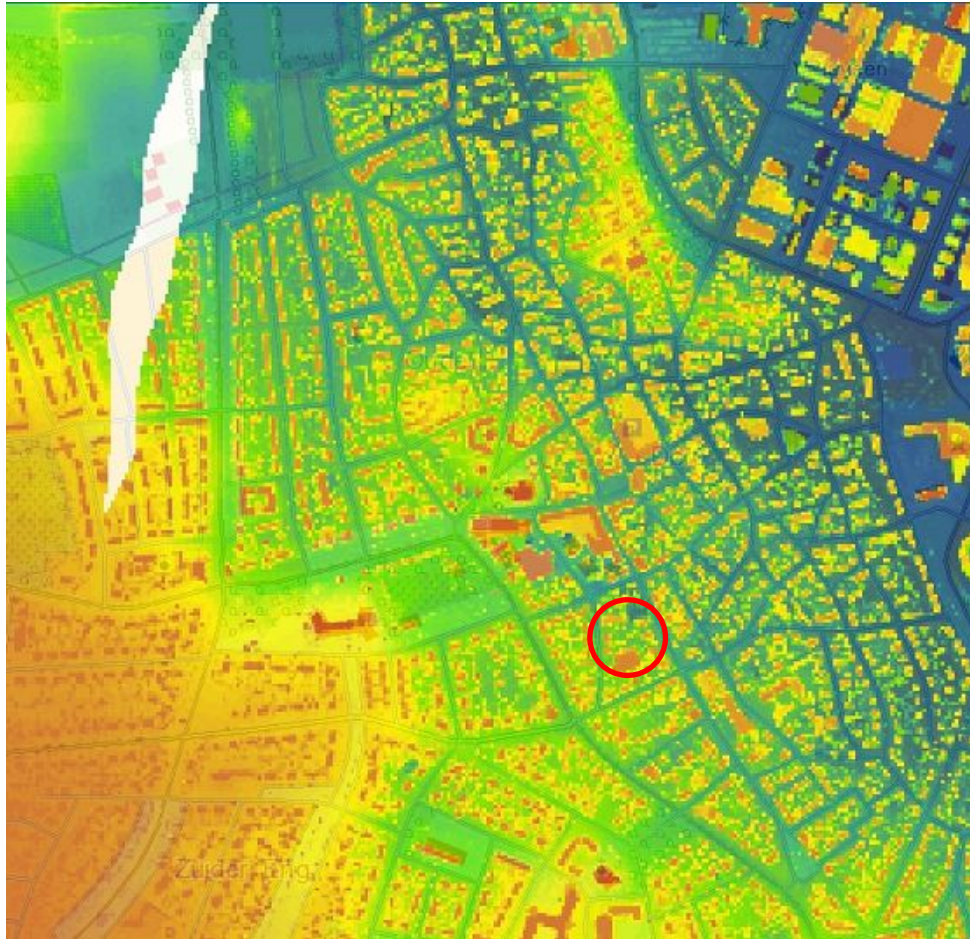
- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.
- Bosch, J.H.A., 2005. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode, versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Buitenhuis, H., 2005. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van bureau-onderzoek en grondboringen aan de Oranjeweeshuisstraat te Huizen, gemeente Huizen (N.-H.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2005-39).
- Mulder, E.F.J. de, M. C. Geluk, I.L. Ritsema, W. E. Westerhoff & T. E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- STIBOKA, 1966. *Bodemkaart van Nederland schaal 1 : 50 000 Toelichting bij de kaartbladen 26 West Harderwijk en 32 West Amersfoort*. Wageningen.
- Thijs, W.J.F., 2008. *Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op een terrein op de hoek van de Oranjeweeshuisstraat en Havenstraat te Huizen, gemeente Huizen (N.-H.)*. Geldermalsen (ARC-Rapporten 2008-127).

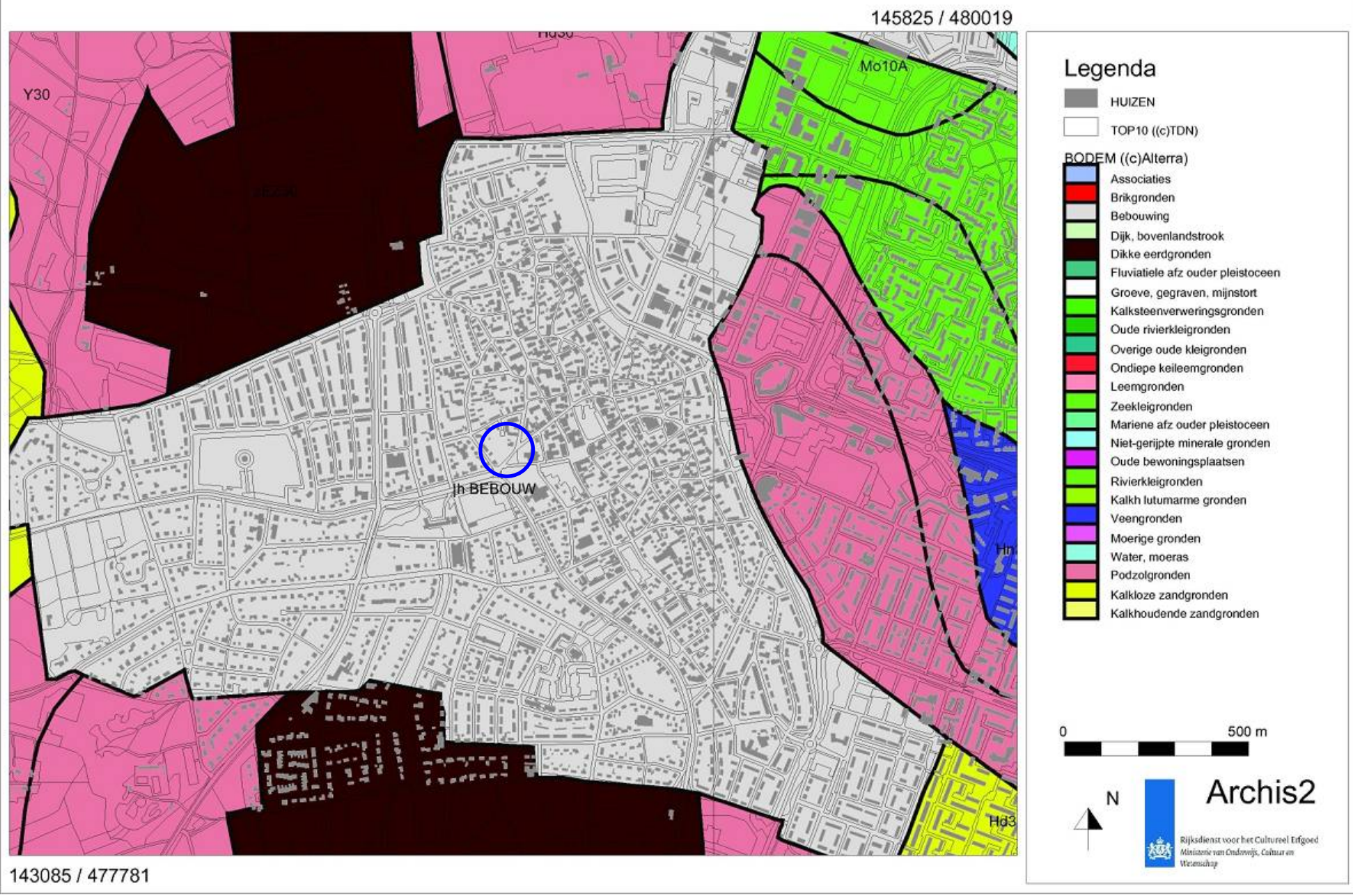
145814 / 480019

Afbeelding 3. Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

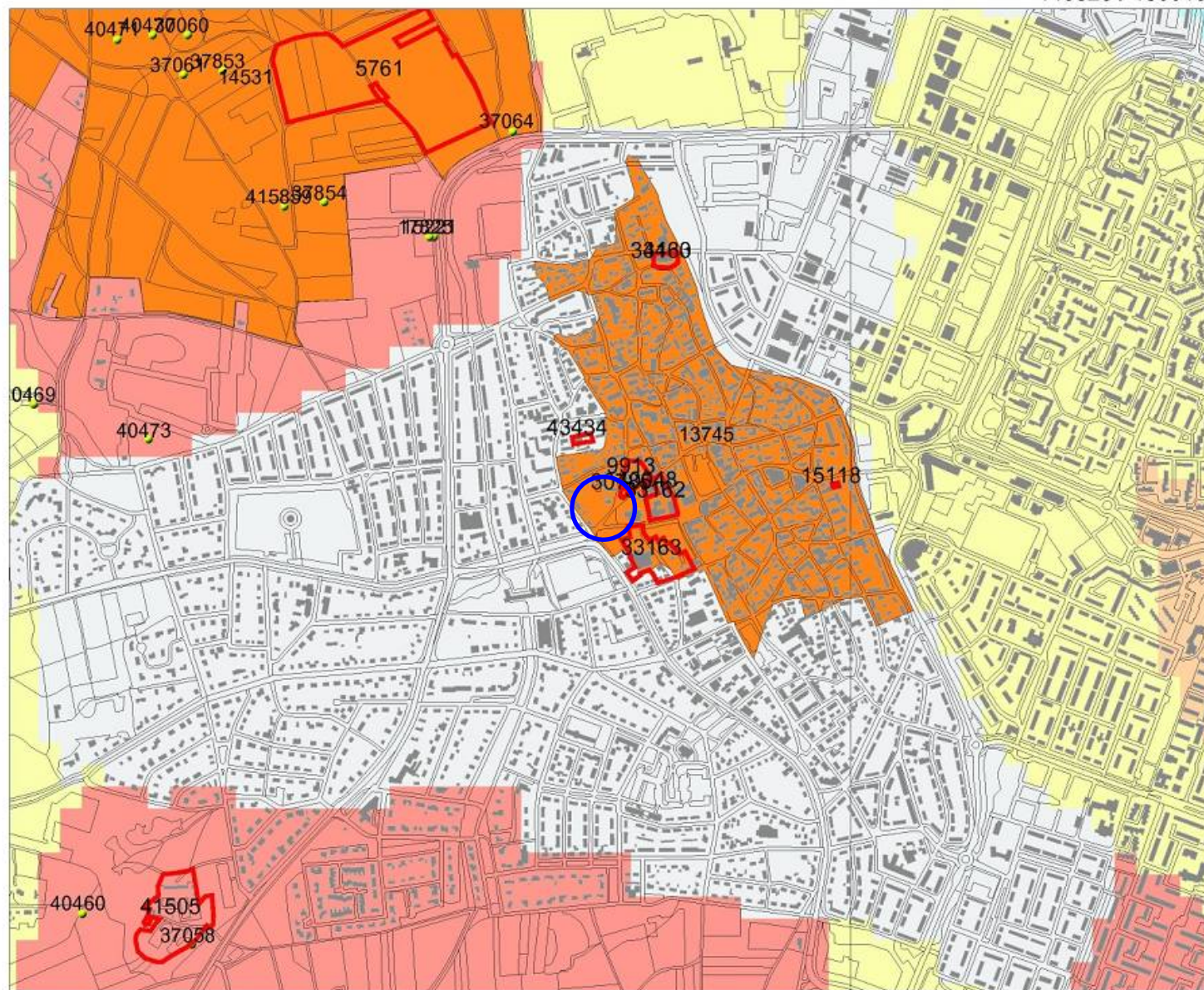

Afbeelding 4. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie (rood omcirkeld) en omgeving. Rood is hoog en blauw is laag. Bron: www.ahn.nl.

Afbeelding 5. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

145825 / 480019

143085 / 477781

Legenda

ONDERZOEKSMELDINGEN

• VONDSMELDINGEN

• WAARNEMINGEN

HUIZEN

TOP10 ((c)TDN)

MONUMENTEN

archeologische betekenis

archeologische waarde

hoge archeologische waarde

zeer hoge archeologische waarde

zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

zeer lage trefkans

lage trefkans

middelhoge trefkans

hoge trefkans

lage trefkans (water)

middelhoge trefkans (water)

hoge trefkans (water)

water

niet gekarteerd

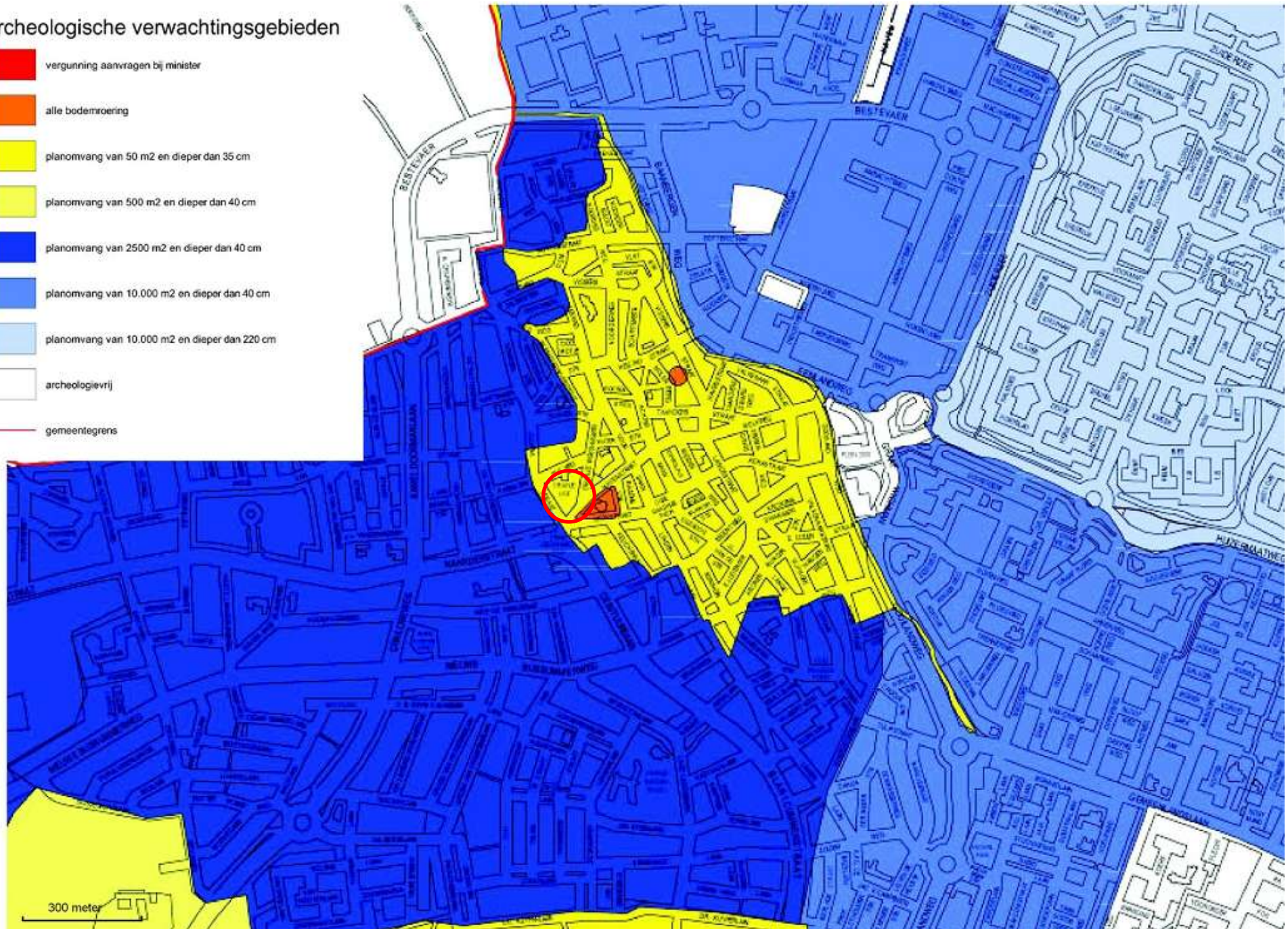
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

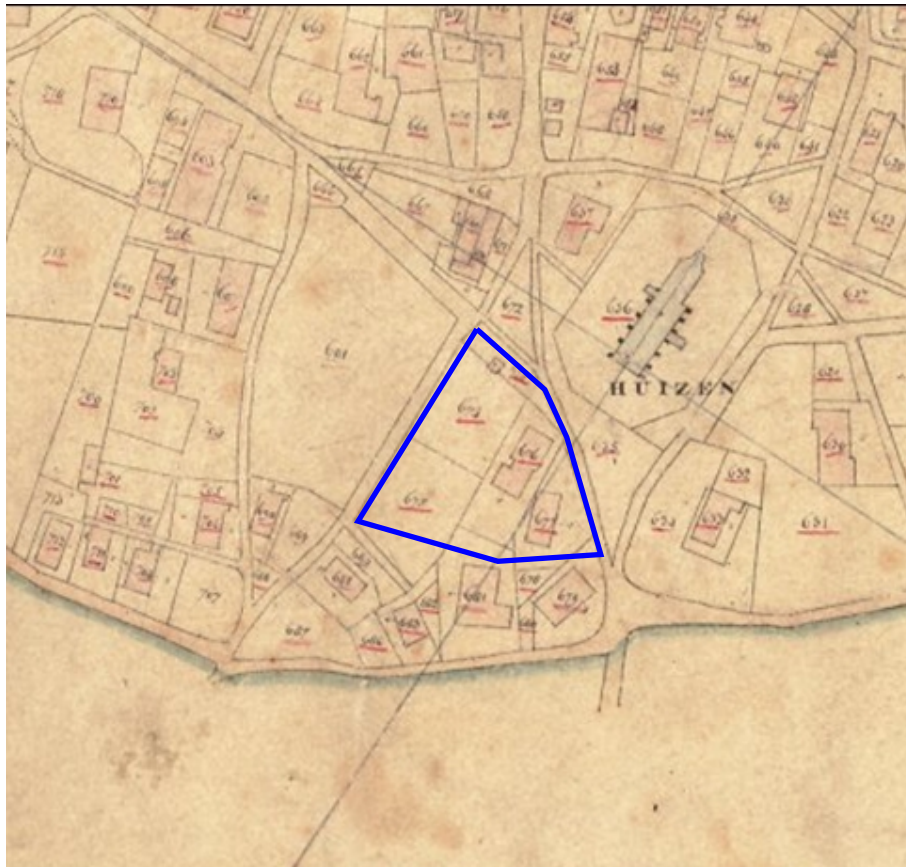
Afbeelding 6. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

Archeologische verwachtingsgebieden

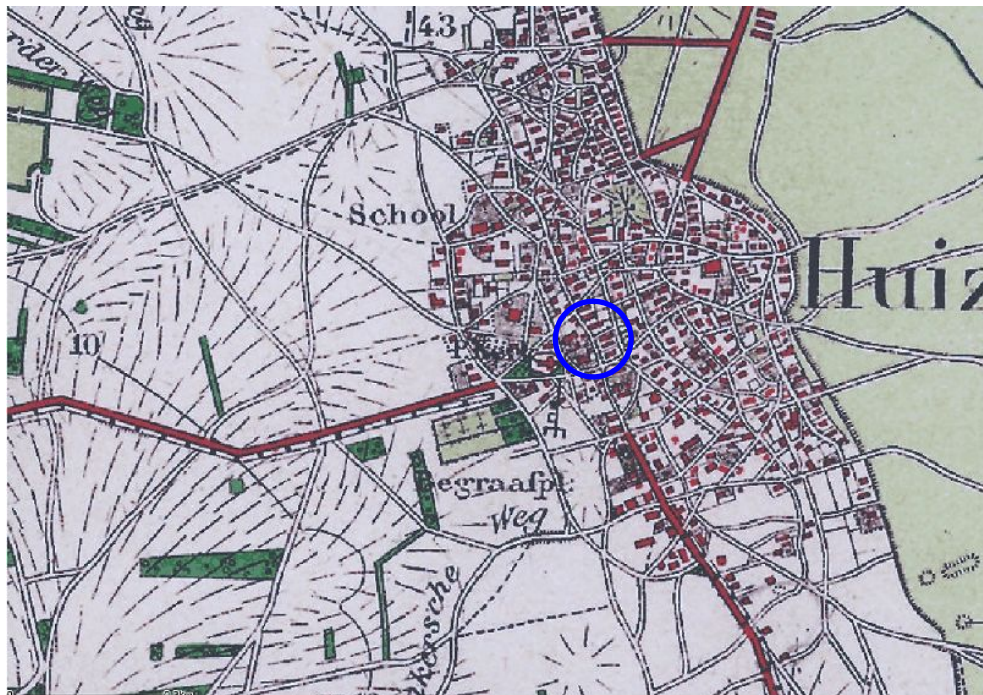
- vergunning aanvragen bij minister
- alle bodemroering
- planomvang van 50 m2 en dieper dan 35 cm
- planomvang van 500 m2 en dieper dan 40 cm
- planomvang van 2500 m2 en dieper dan 40 cm
- planomvang van 10.000 m2 en dieper dan 40 cm
- planomvang van 10.000 m2 en dieper dan 220 cm
- archeologievrij
- gemeentegrens

Afbeelding 7. Uitsnede van de archeologische waarden- en beleidskaart van de gemeente Huizen.

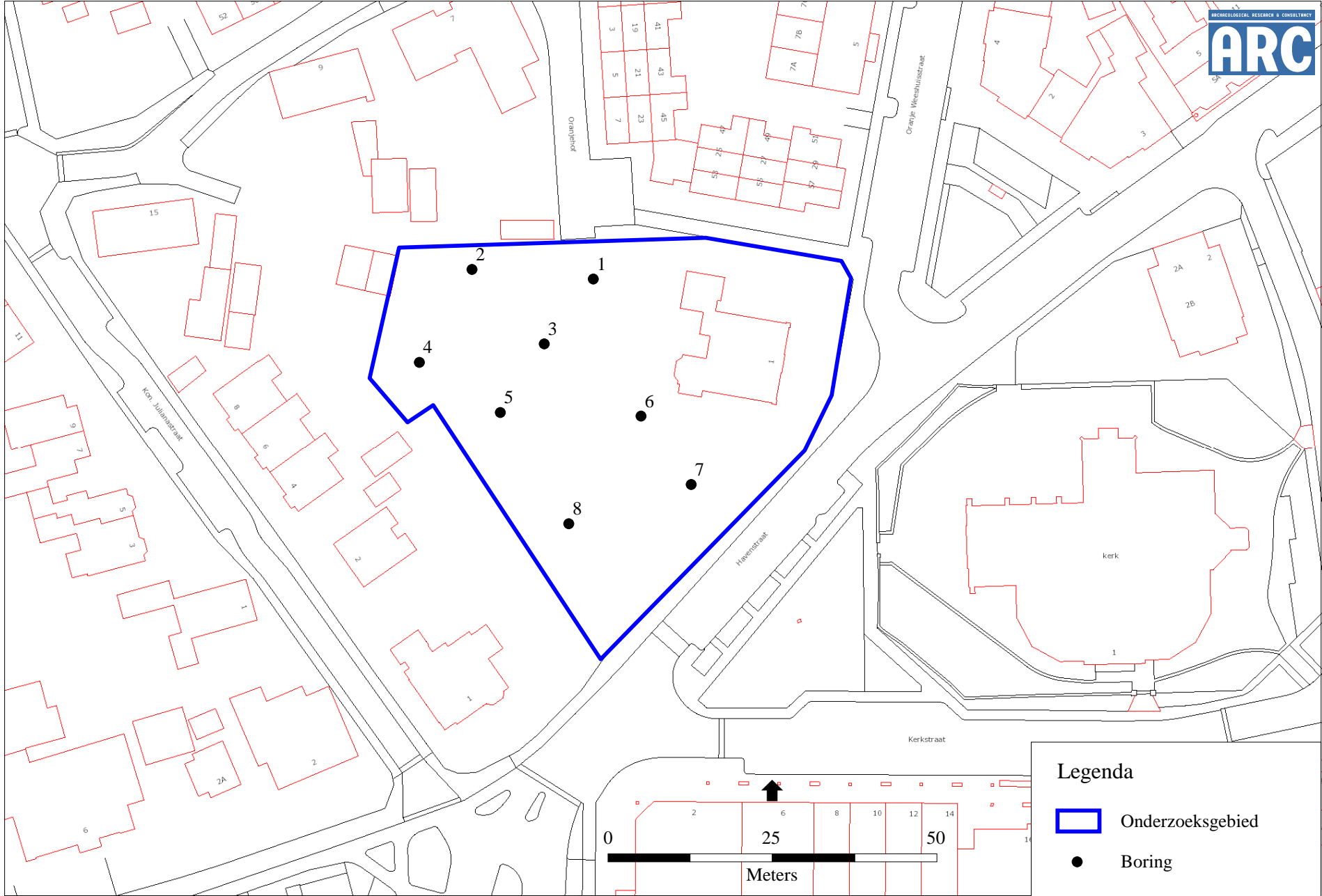
Afbeelding 8. Omgeving van de onderzoekslocatie (omlijnd) op de kadastrale kaart uit begin 19e eeuw. Bron: www.watwaswaar.nl

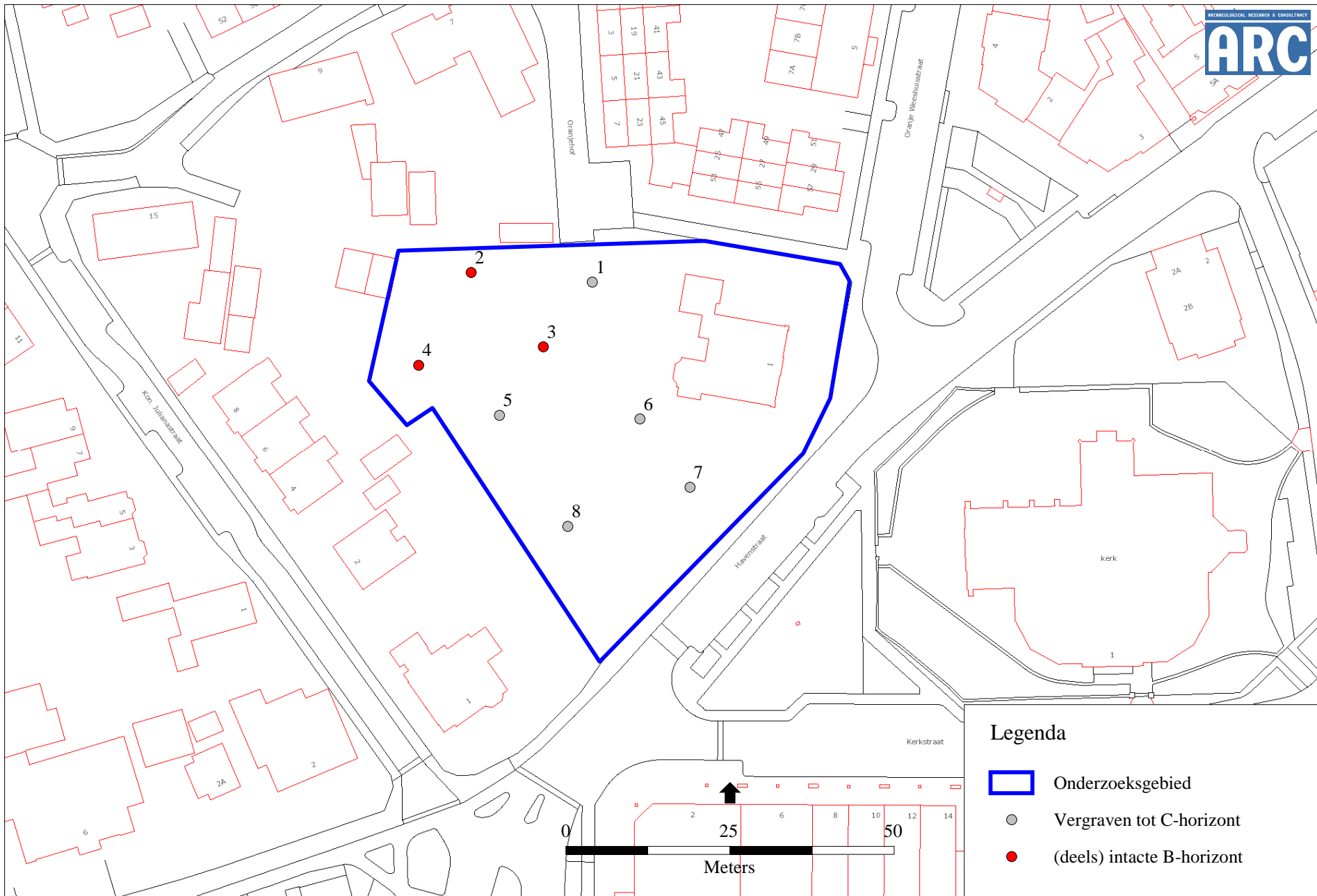
Afbeelding 9. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een topografische kaart uit begin 20e eeuw. Bron: www.kich.nl

Afbeelding 10. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op de topografische kaart uit 1962.
Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 11. De onderzoekslocatie en ligging van de boorpunten.

Legenda

- Onderzoekgebied
- Vergraven tot C-horizont
- (deels) intacte B-horizont

Afbeelding 12. Bodemopbouw in de boringen.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	gemeten, GPS
Referentievlak	Normaal Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	10 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)		humus (onderdeel lithologie)
Z zand		h1 zwak humeus
bijmengsel (onderdeel lithologie)		
s1 zwak siltig		

boring 1 RD-X: 144.426. RD-Y: 478.912. Maaiveld: 6,80. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Zs1h1	donker grijsbruin	geleidelijk	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
60 Zs1	donker bruin	geleidelijk	<i>Zandmediaanklasse:</i> matig fijn. <i>Zand sortering:</i> matig. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
80 Zs1h1	zwartbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
100 Zs1	donker grijsgeel	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, donker bruin. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
190 Zs1	grijsgeel	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig grof. <i>Zand sortering:</i> matig.
200 Zs1	grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C, gley. <i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje.

boring 2 RD-X: 144.408. RD-Y: 478.914. Maaiveld: 6,45. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
55 Zs1	donker grijsbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
80 Zs1h1	bruinzwart	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker bruin.
110 Zs1	bruingeel	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, zwart.
140 Zs1	grijsgeel	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig grof. <i>Zand sortering:</i> matig.
160 Zs1	licht grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje.

boring 3 RD-X: 144.419. RD-Y: 478.902. Maaiveld: 6,69. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
50 Zs1	grijsbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
80 Zs1h1	donker grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker bruin. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
100 Zs1	oranjebruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, donker bruin.
130 Zs1	grijsgeel	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig grof. <i>Zand sortering:</i> matig.
160 Zs1	licht grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C.

boring 4 RD-X: 144.400. RD-Y: 478.899. Maaiveld: 6,43. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
100 Zs1	donker grijsbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> baksteen aan basis.
120 Zs1h1	zwartbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Vlekken:</i> matig gevlekt, zwart.
130 Zs1	donker oranjebruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B.
170 Zs1	geelbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig grof. <i>Zand sortering:</i> matig.
200 Zs1	donker grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig grof. <i>Zand sortering:</i> matig.

boring 5 *RD-X: 144.412. RD-Y: 478.892. Maaiveld: 6,23. Boormethode: edelmanboring.*

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
100 Zs1	bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren: aardewerk. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
115 Zs1	donker grijs	scherp	<i>Vlekken: sterk gevlekt, licht geel. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
130 Zs1h1	donker grijsbruin	scherp	<i>Vlekken: sterk gevlekt, bruin. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
175 Zs1	bruingrijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
190 Zs1	donker grijsbruin	scherp	<i>Vlekken: sterk gevlekt, licht geel. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
220 Zs1	licht grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C. Vlekken: licht gevlekt, oranje.</i>

boring 6 *RD-X: 144.436. RD-Y: 478.891. Maaiveld: 6,83. Boormethode: edelmanboring.*

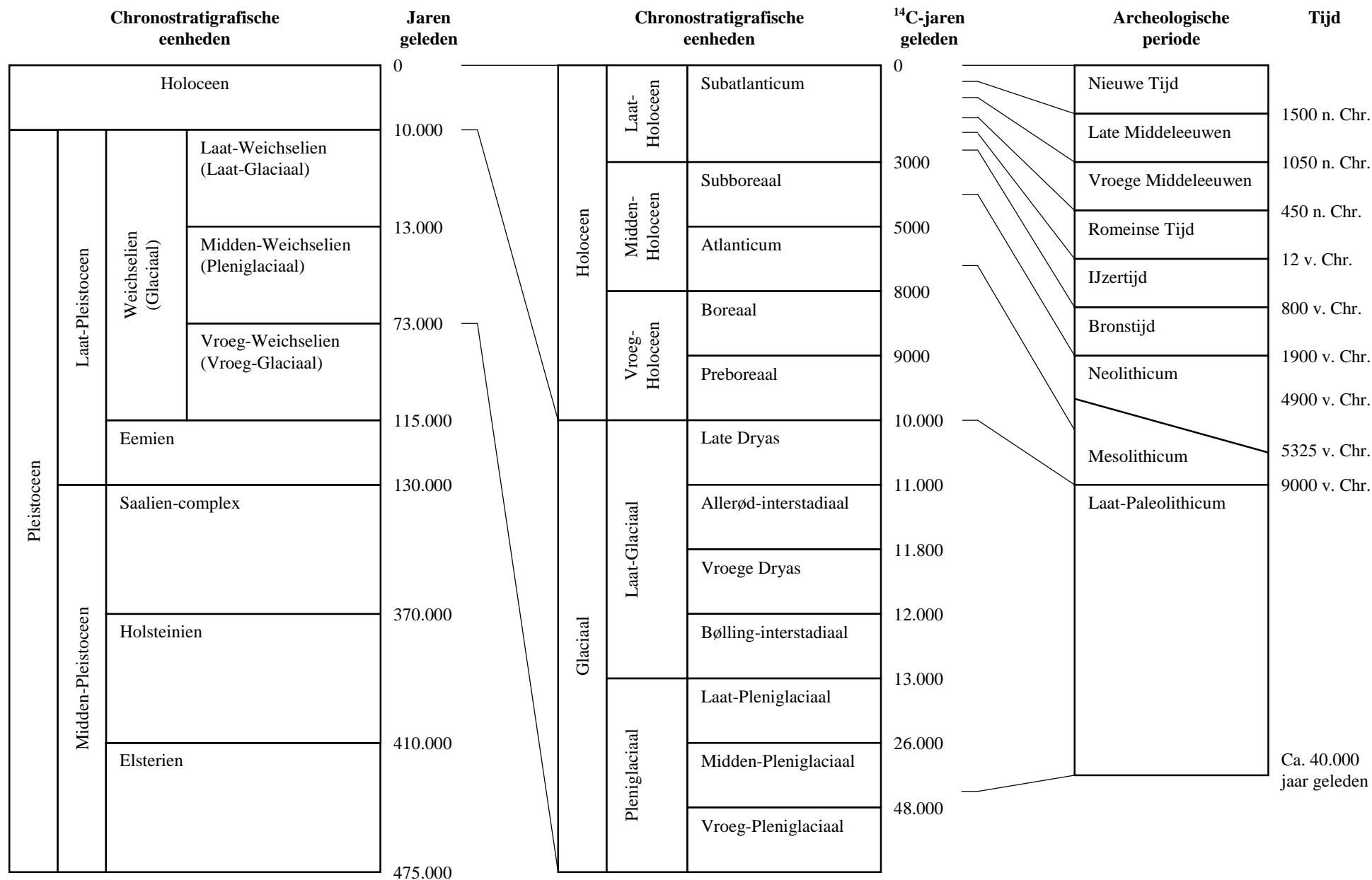
<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Zs1	bruingrijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.</i>
65 Zs1	donker grijsgeel	scherp	<i>Vlekken: sterk gevlekt, donker bruin. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
140 Zs1	grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C. Zandmediaanklasse: matig grof. Zand sortering: matig.</i>

boring 7 *RD-X: 144.441. RD-Y: 478.881. Maaiveld: 6,68. Boormethode: edelmanboring.*

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Zs1	donker grijsbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.</i>
120 Zs1	grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C.</i>

boring 8 *RD-X: 144.422. RD-Y: 478.874. Maaiveld: 5,83. Boormethode: edelmanboring.*

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
50 Zs1	donker grijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
100 Zs1	donker grijsgeel	scherp	<i>Vlekken: sterk gevlekt, donker grijs. Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Bodemkundige interpretaties: vergraven.</i>
150 Zs1	licht grijsgeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C.</i>

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.